

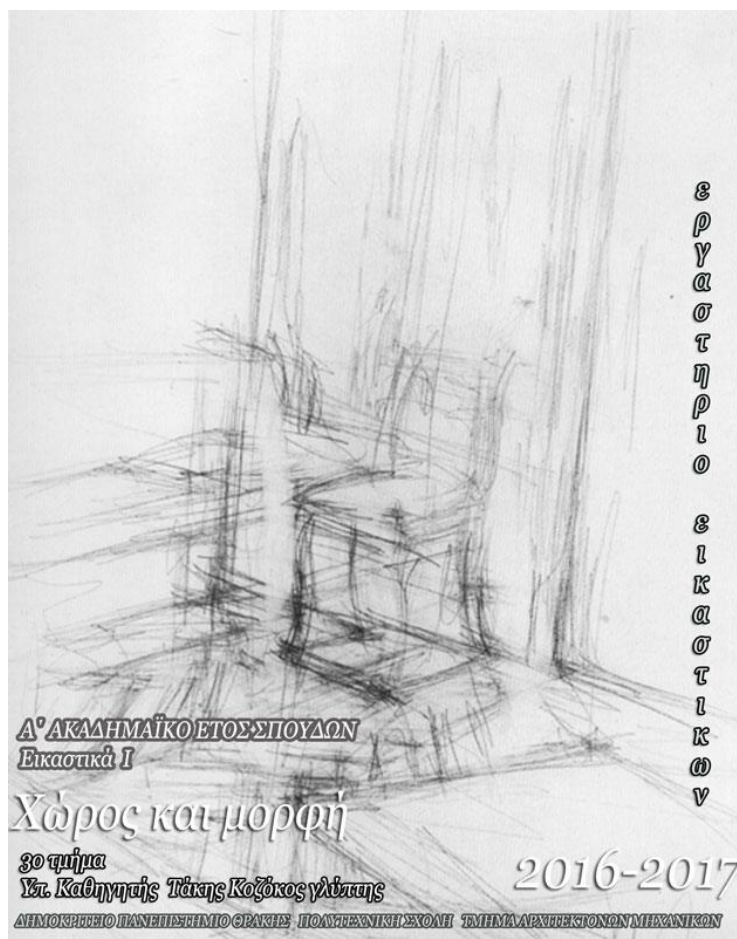
ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ Ι
Α΄ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Θέμα: Χώρος και μορφή

3^ο τμήμα
Υπ.Καθηγητής
Τάκης Κοζόκος – γλύπτη

email takiskozokos@gmail.com
web www.takiskozokos.gr

Το blog του μαθήματος υπάρχει στην διεύθυνση:

www.blogeikastika.gr

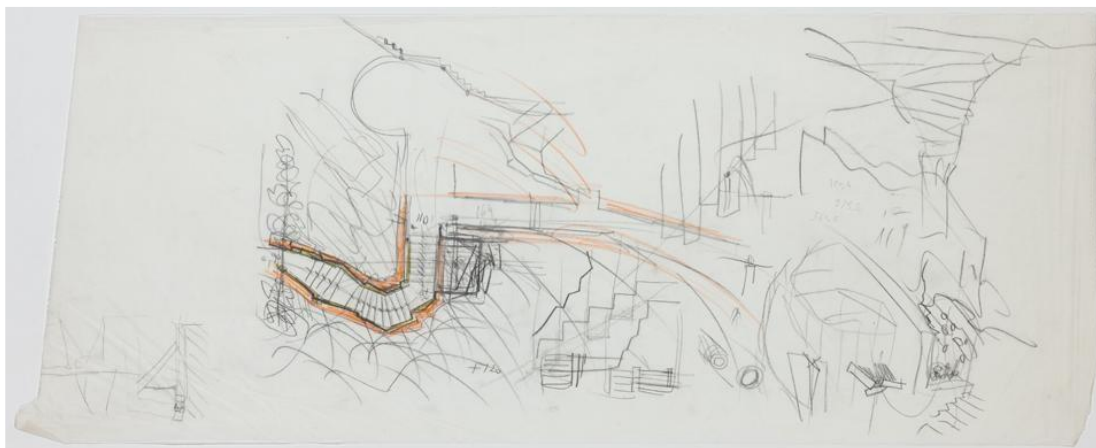
Όλες οι εργασίες παραδίδονται σε ψηφιακή μορφή.

Περισσότερες πληροφορίες και Νέα για το μάθημα υπάρχουν
στο blog του μαθήματος : <http://www.blogeikastika.gr>

2^{ες} Σημειώσεις Μαθήματος 2023-24

Το μάθημα είναι κατά βάση εργαστηριακό.

Οι σημειώσεις δίνονται για την ενθάρρυνση σας για περισσότερη έρευνα.

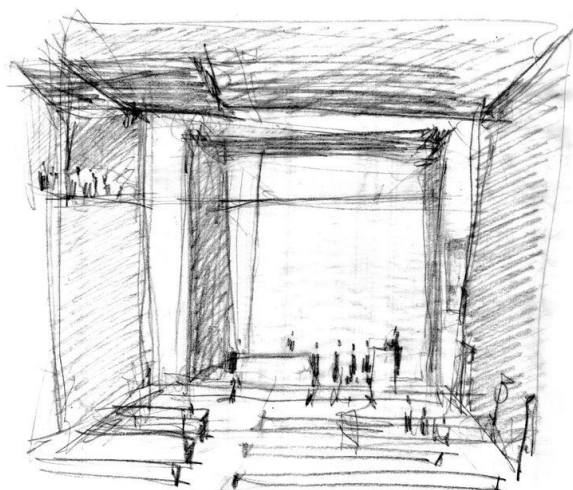
“Θέλω να βλέπω πράγματα, αυτό είναι που πραγματικά εμπιστεύομαι. Θέλω να βλέπω και γι’ αυτό σχεδιάζω. Μπορώ να δω μια εικόνα μόνο εφόσον την σχεδιάσω”

Carlo Scarpa 1906-1978 Ιταλός αρχιτέκτονας

ΤΟ ΣΚΙΤΣΟ

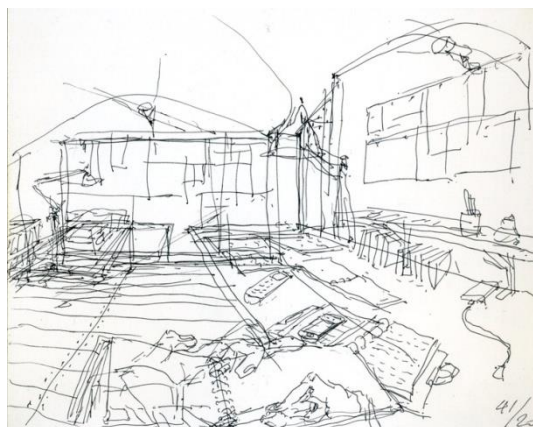
Είναι αδύνατο να εξηγηθεί με σαφήνεια ένα κτίριο, εάν δεν εμφανίζεται σε ένα σχέδιο. Είναι ακόμα δύσκολο να το καταλάβεις και σε ένα σχέδιο. Όποιος δεν καταλαβαίνει το σχέδιο, δεν μπορεί να καταλάβει καλά, γιατί είναι πιο δύσκολο να καταλάβεις ένα σχέδιο από ό, τι είναι να το σχεδιάσεις ... Για το λόγο αυτό, κανείς δεν πρέπει να εκτιμά ένα σχέδιο με ελαφρά τη καρδιά. Δεν υπάρχει τίποτα που γίνεται από το χέρι στο οποίο δεν συμμετείχε και το σχέδιο με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Όποιος επιθυμεί να το γνωρίζει όσο θα έπρεπε μπορεί να το κάνει μόνο με μεγάλη προσπάθεια του νου.

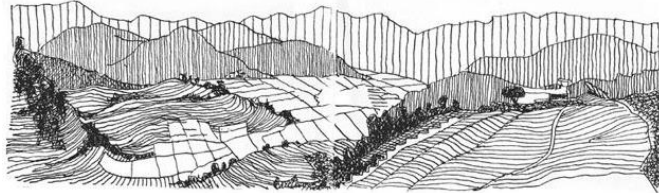
Filarete. (architect, sculptor, and writer), 1400-1469

Σκίτσο συνθέσεως

Το ελεύθερο αρχιτεκτονικό σκίτσο είναι ο παραδοσιακός αλλά και πιο συνηθισμένος τρόπος για την παράσταση νέων αρχιτεκτονικών συνθέσεων ή προτάσεων οργάνωσης του χώρου. Είναι χαρακτηριστικό ότι παρ' όλη την μεγάλη ποικιλία των εικαστικών μέσων παραστάσεως (γραμμικό αρχιτεκτονικό σχέδιο, κατασκευή και φωτογράφιση προπλασμάτων, μηχανική σχεδίαση προοπτικών και αξονομετρικών σχεδίων με υπολογιστή συντεταγμένων), η δημιουργική σύλληψη του αρχιτεκτονικού εκφράζεται πηγαία, (σήμερα ακόμη όπως και στην αναγέννηση), με το ιδιόχειρο σκίτσο.

Σκίτσο τεκμηριώσεως.

Αντίθετα ο ελεύθερος αυτός σχεδιαστικός τρόπος έχει παραγκωνισθεί σχετικά σαν τρόπος τεκμηριώσεως του περιβάλλοντος μας (όπως είναι διαμορφωμένο), από την φωτογραφική και ζωγραφική απεικόνιση, ακόμη δε και από την φωτογραμμετρική αποτύπωση τα τελευταία χρόνια.

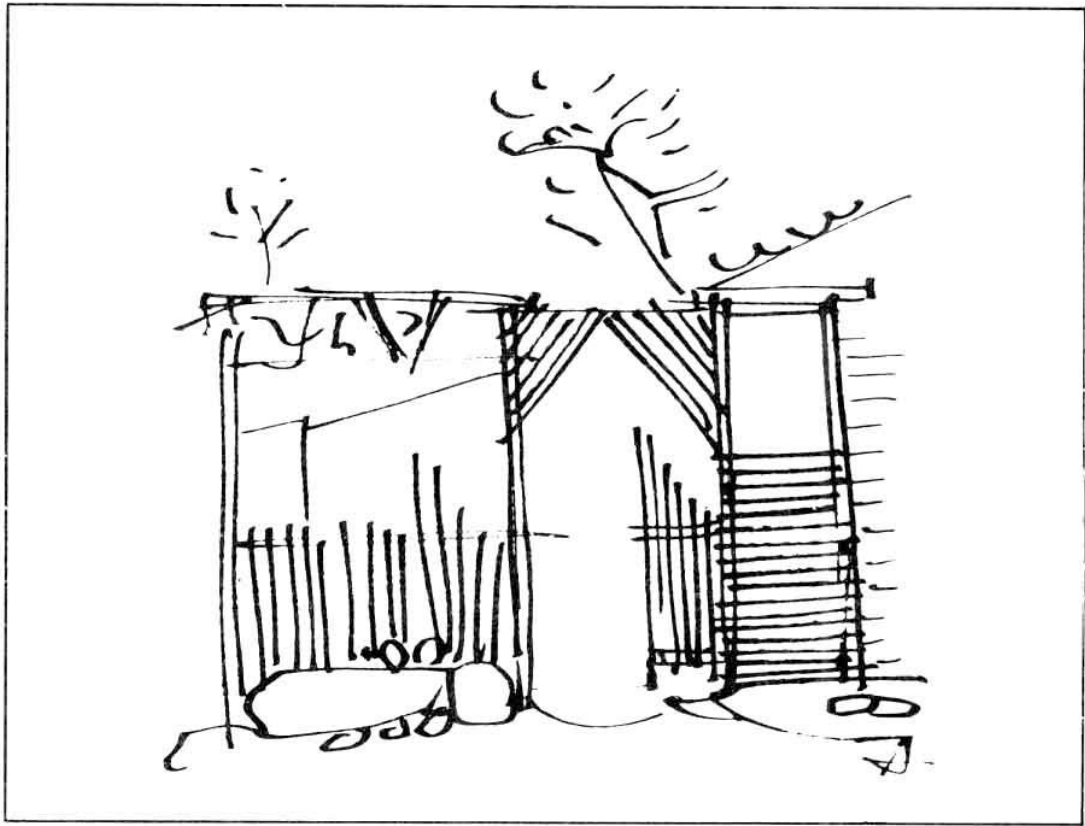
Και όμως το σκίτσο «τεκμηριώσεως» είναι και θα μείνει πάντα ένα εξαιρετικά κατάλληλο όργανο εργασίας για την εικαστική ευαισθησία και πρωτότυπη απεικόνιση εντυπώσεων και πληροφοριών, από το περιβάλλον μας και είναι ιδιαίτερα παρήγορο ότι οι πραγματικά προικισμένοι αρχιτέκτονες ασκούν και σήμερα την πλούσια σε παράδοση τεχνική αυτή.

**...ένα σκίτσο της Αθήνας όπως σχεδιάζεται
από τον καλλιτέχνη Παντελή Τρομπούκη.**
https://www.youtube.com/watch?v=zgBi_rSwel0

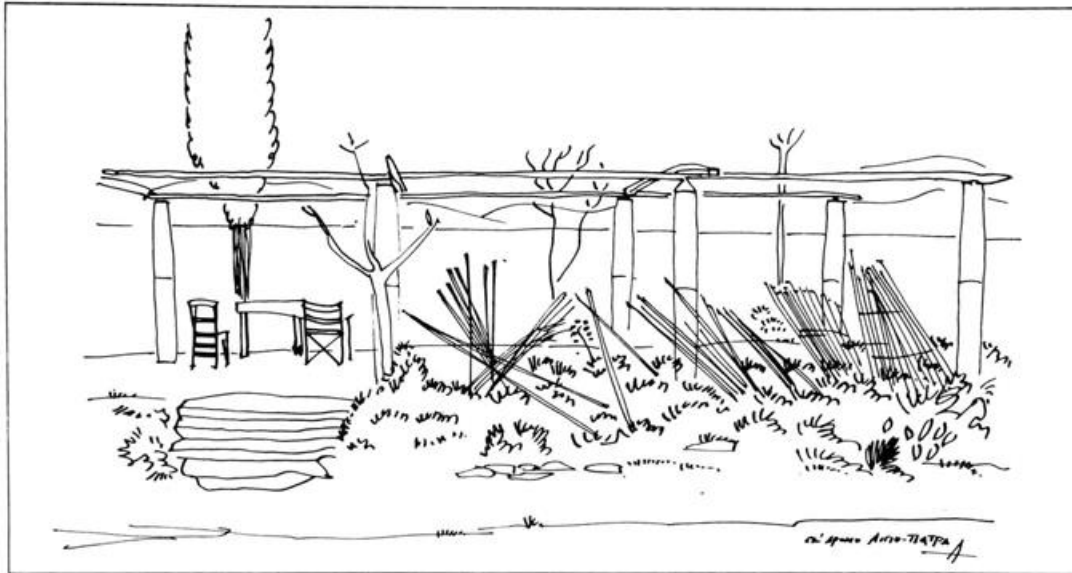
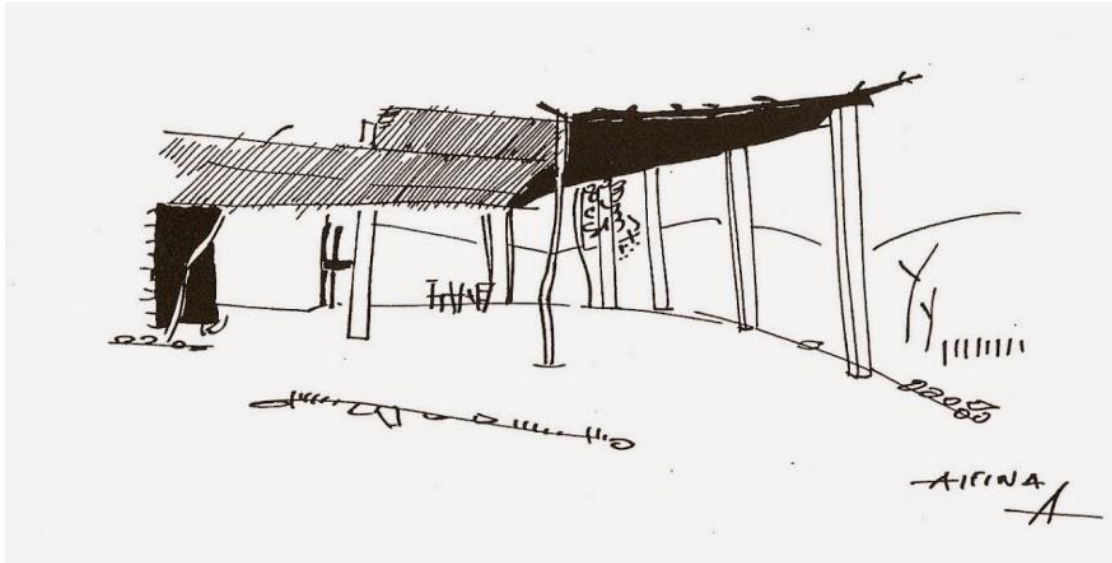

Το σκίτσο

Η λέξη σχέδιο είναι ένας γενικός όρος ενώ το σκίτσο εστιάζει σε μια συγκεκριμένη τεχνική. Το σκίτσο ορίζεται ως μια σύντομη περιγραφή η περίληψη η οποία παρουσιάζει πραγματικά γεγονότα η σημεία, χωρίς να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες.

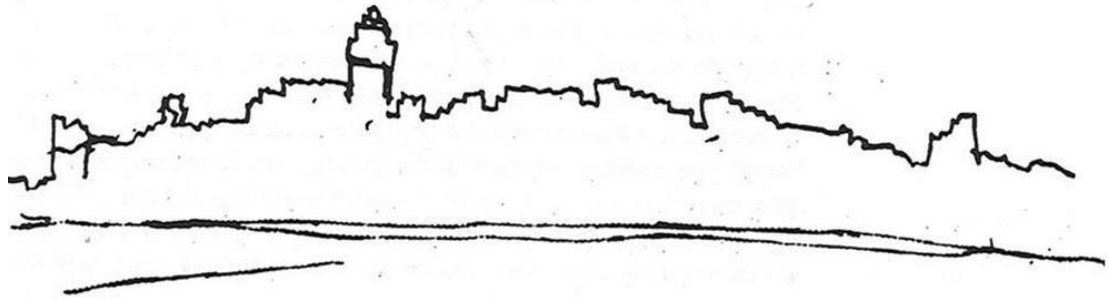

Σκίτσα του Άρη Κωνσταντινίδη με πένακι.

Τα γρήγορα σκίτσα και αναλογίες, καθώς και ο συντονισμός των ματιών, του χεριού, και του εγκεφάλου είναι οι διαδικασίες σκέψης που μπορεί να ενθαρρύνουν την ροητικότητα του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού

FROM THE BOAT NEAR GALATY BRIDGE 13-5-64 H660 ISKANDUL

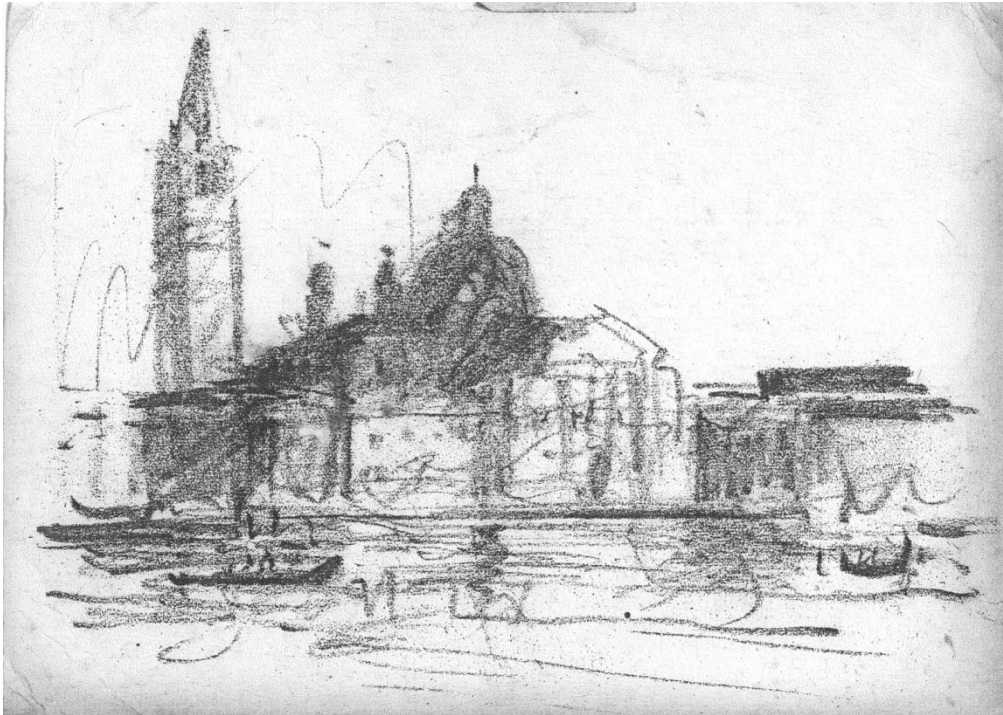

Σκίτσα του Le Corbusier

Μεγάλο μέρος της «κίνησης» ενός σκίτσου προέρχεται από τη φυσική ενέργεια του χεριού. Με αυτόν τον τρόπο, το εργαλείο γίνεται προέκταση του σώματος και αντανακλά το ανθρώπινο σώμα.

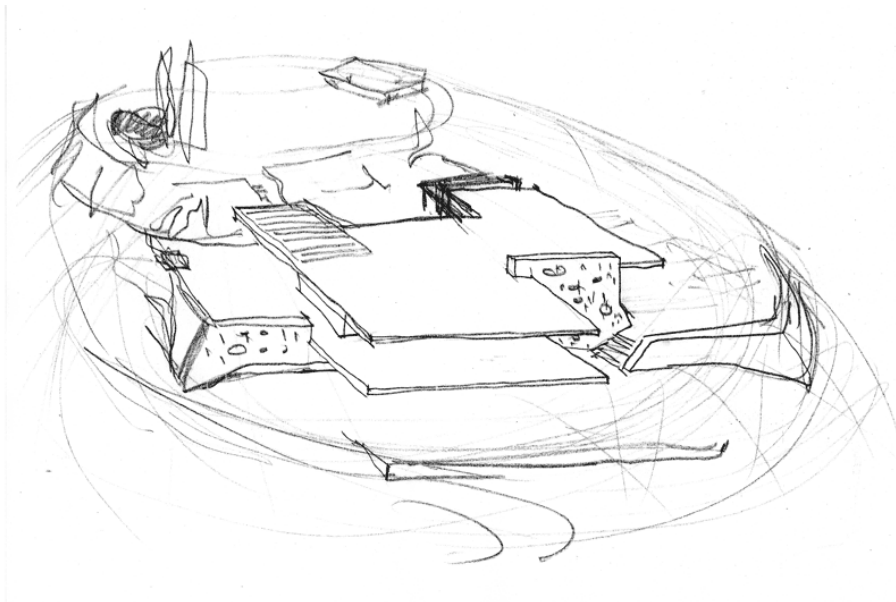

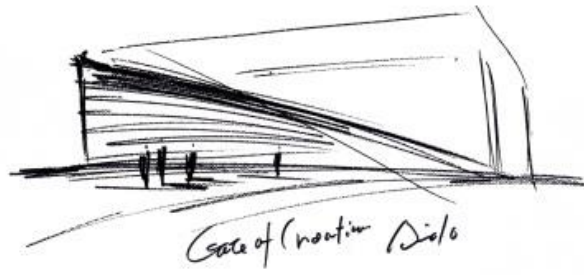

Σκίτσα του L.Kahn

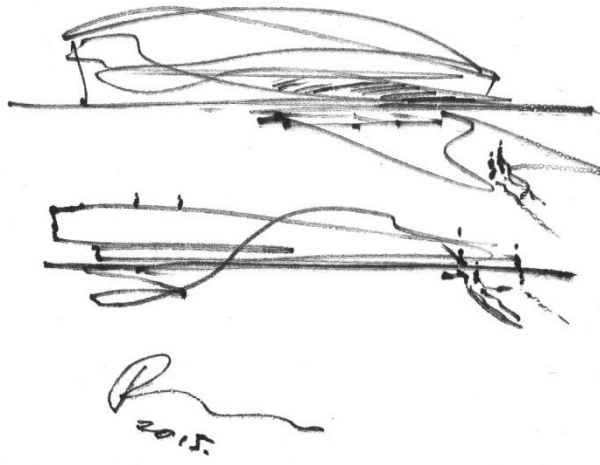
Τα σκίτσα μπορούν να οδηγήσουν τους αρχιτέκτονες στην κατανόηση της αρχιτεκτονικής και ως κατασκευή αλλά και ως ερμηνεία επειδή τα πραγματικά αρχιτεκτονικά σχέδια δεν είναι εικόνες, αλλά καθαρή έκφραση αρχιτεκτονικής σκέψης.

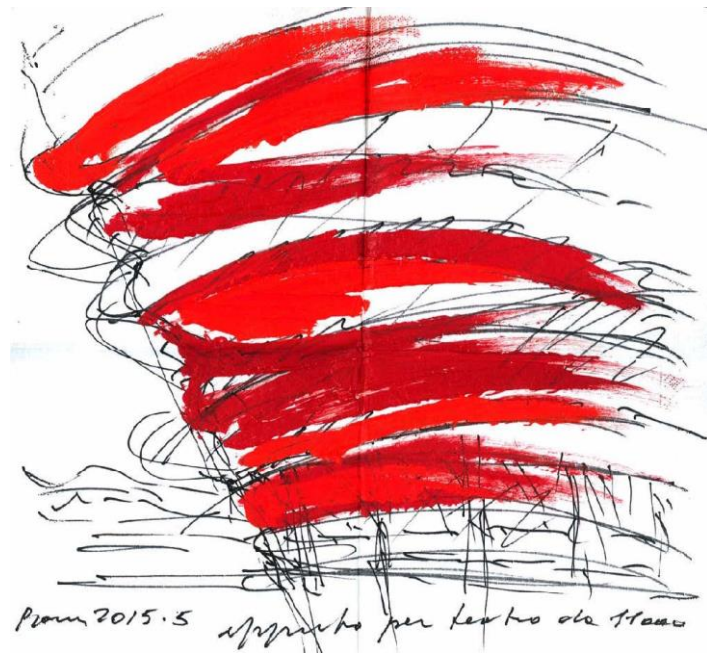
Σκίτσο του Ν. Βαλαμάκη

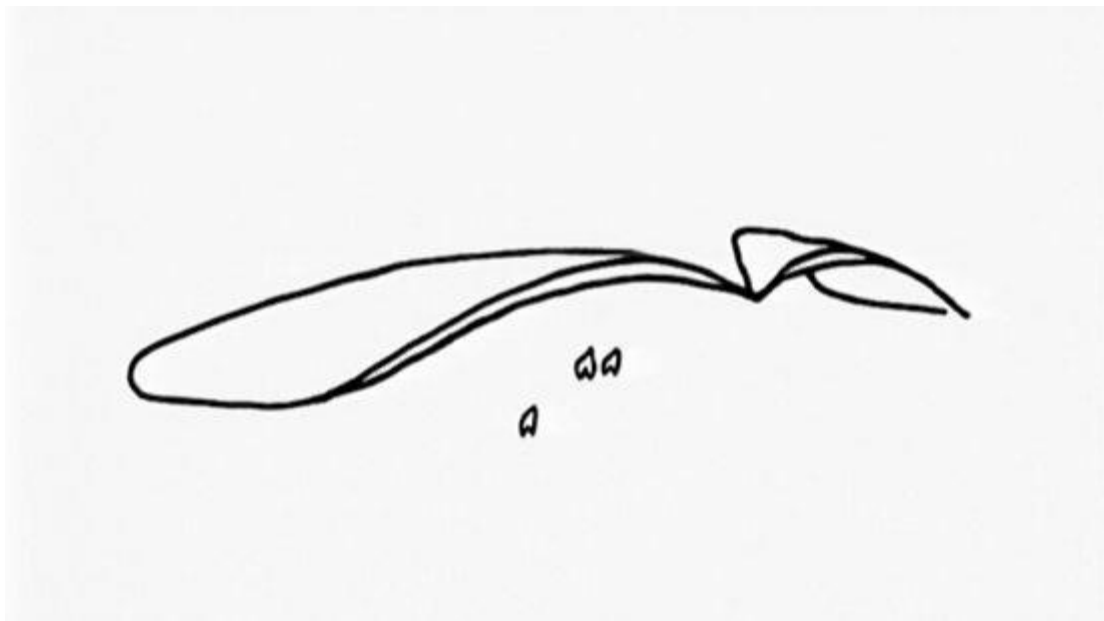
Tadao Ando

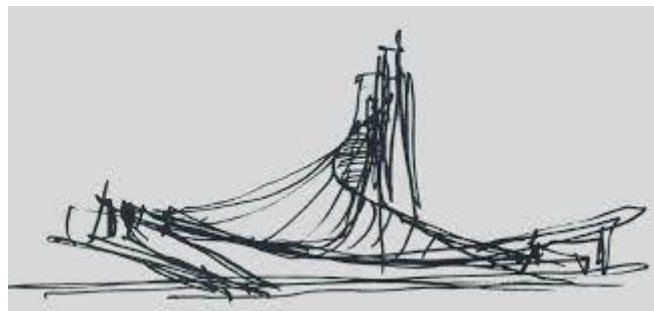
Robert van Berkel

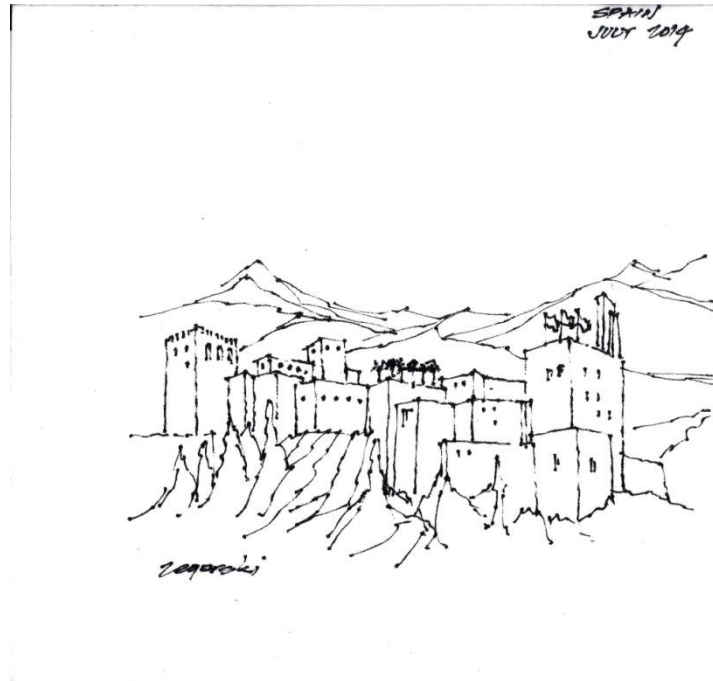
Massimiliano Fuksas

Oscar Niemeyer

Tange Kenzou

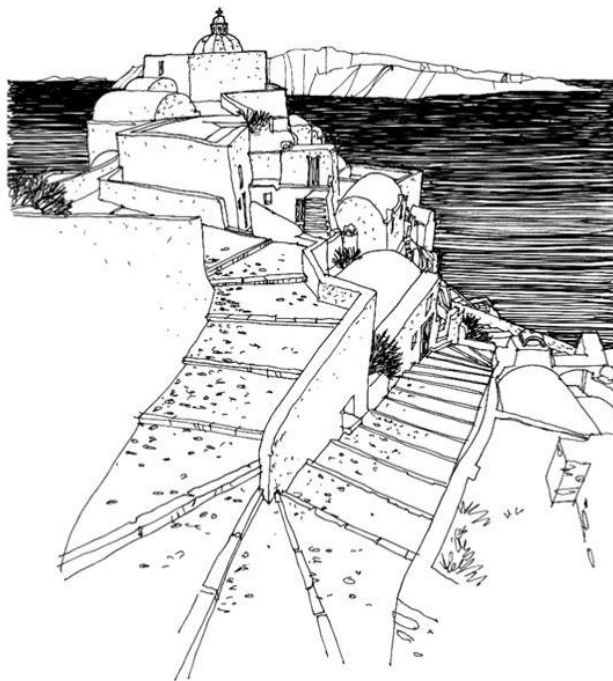

Len Zegarski

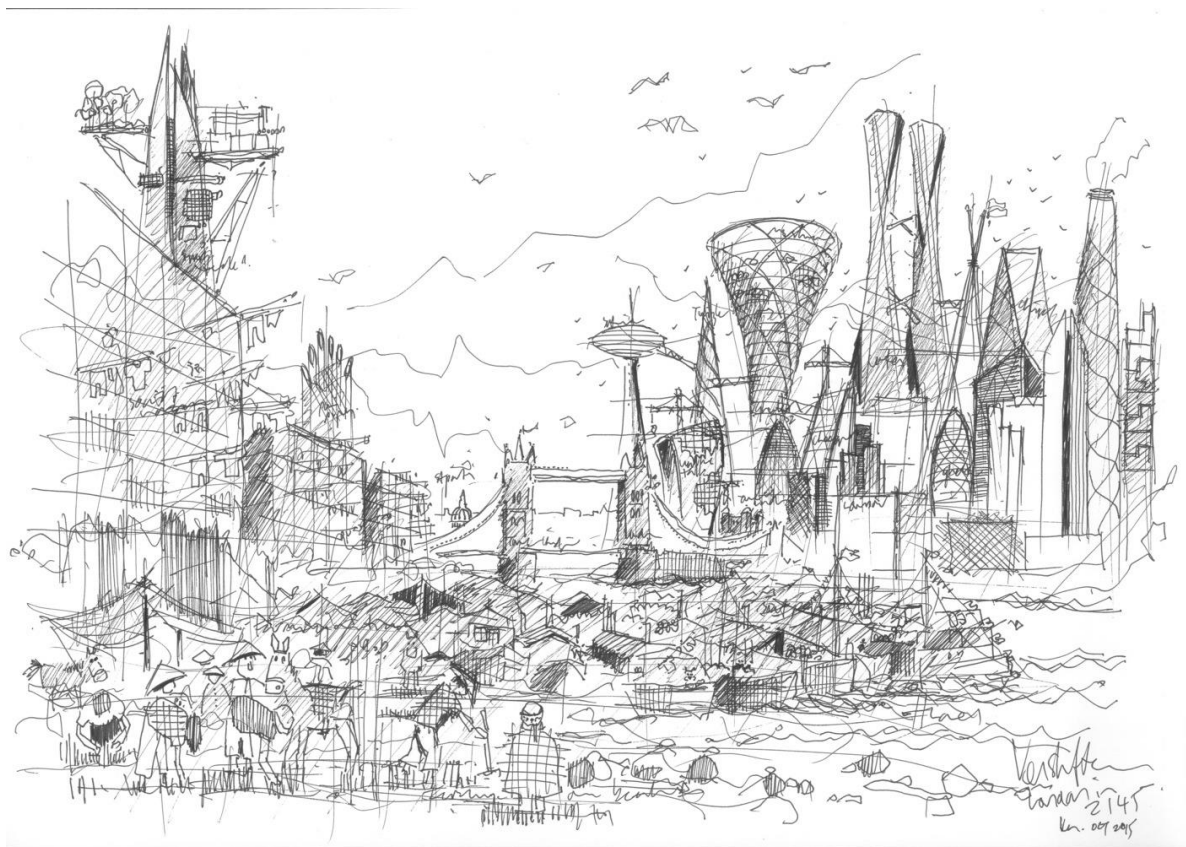

Σκίτσο του Κ. Παπαιωάννου.

Σκίτσο του Κ. Δεκαβάλα.

Student Awards in architectural education.

«Η πράξη της σχεδίασης μπορεί να είναι γρήγορη και αυθόρμητη, αλλά τα υπολείμματα είναι σταθερά. Ο σχεδιαστής μπορεί να τα εξετάσει κατά τον ελεύθερο του χρόνο»

Donald A. Schön Philosopher (1930 –1997)

Links

<https://www.akx.gr>

<http://www.archphotoawards.com>

<https://www.publicartfund.org/about/mission-history-land-acknowledgement/>

<https://www.archdaily.com/887518/archdailys-2018-building-of-the-year-awards-are-now-open-for-nominations>

Video επιλογές

Ταινίες.

Ντοκιμαντέρ:

Προτάσεις για videos σχετικά με το θέμα.

The Secret of Drawing - The Line of Enquiry

Episode 1/4 : Andrew looks at artists who have chosen the natural world as their subject matter and explores how drawing has helped man to understand his place in the universe. The programme covers the Renaissance, the Eastern way, Turner, Constable and contemporary artists Anthony Gormley and Richard Long.

https://www.youtube.com/watch?v=OcjhhqzX_4

Βιβλιογραφία.

Προτάσεις για βιβλία σχετικά με το θέμα.

- Παπαγεωργίου-Βενετάς Α., Το αρχιτεκτονικό σκίτσο σαν μέσο εικαστικής έκφρασης και πολεοδομικής τεκμηρίωσης, Άνθρωπος & Χώρος, τ. 21
- Aldo Rossi , Επιστημονική Αυτοβιογραφία , μτφρ. Κωνσταντίνος Πατέστος, εκδ. Εστία, 1995
- Νίκος Χατζηκυριάκος-Γκίκας: δάσκαλος ζωγραφικής, επιμ. Π. Γκανά, Ε.Μ.Π., 2000
  - Παπαϊωάννου Κ., Σκίτσα, ΤΕΕ, Αθήνα, 2005
- Giurgola R., Kahn L., Works and projects, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 3 rd ed. 1992.
  - Lynch K., Good city form, The MIT Press, 13th ed. 2001
  - Μιχελής Π. Α., Το ελληνικό λαϊκό σπίτι, Ε.Μ.Π., Αθήνα, 1981
  - CASSIRER ERNST - ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ – εκδ. ΚΑΛΒΟΣ,1985
- Le Corbusier , Κείμενα για την Ελλάδα, φωτογραφίες και σχέδια, μτφρ. Λήδα Παλλάντιου, εκδ. Άγρα
  - Georges Braque, Η μέρα και η νύχτα, εκδ. Λέσχη, Αθήνα 1989.
- Κωνσταντίνου Ν. Δεκαβάλλα «Περπατώντας στην πόλη, η αρχιτεκτονική του χώρου των πεζών», εκδόσεις Μέλισσα.
  - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΡΗΣ, Δύο «χωριά» απ' τη Μύκονο, Αθήνα 1947.
  - ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΑΡΗΣ, Στοιχεία αυτογνωσίας, Αθήνα 1974.

News

μια πάντα ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο ...

<http://www.ted.com/topics/architecture>

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου του διδάσκοντα.- email: takiskozokos@gmail.com